

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Вікторія МЕДВІДЬ
(протокол «01» вересня 2025 року № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Економічна безпека підприємства

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
спеціальність 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» спеціальності 051 Економіка

Мова викладання: державна

Розробник: Миколенко Інна, професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., доцент
«01» вересня 2025 року

 Інна МИКОЛЕНКО

Погоджено гарантом освітньої програми «Економіка підприємства»

«01» вересня 2025 року

 Ольга ДИВНИЧ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»
протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності Ольга ДИВНИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	3/051ЕКОН_бд_2023
Семестр	6
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	30
Самостійна робота (годин)	89
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Надання базових знань щодо всіх суттєвих аспектів економічної безпеки держави та вітчизняних підприємств, які б дозволили отримати високий рівень кваліфікації у вищезгаданій сфері діяльності, а також набуття навичок щодо реалізації на практиці отриманих знань для забезпечення майбутнім випускникам конкурентних переваг на ринку праці.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни, які передують її вивченню: «Економічна теорія», «Правознавство», «Господарське законодавство», «Економіка підприємства», «Організація та планування діяльності підприємства».

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

спеціальні:

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. Компетентності, визначені

СК 17. Здатність проводити стратегічний аналіз, здійснювати стратегічний вибір та ідентифікувати резерви підвищення ефективності діяльності.

5. Програмні результати навчання

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально- економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
--	---

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	Проводити міждисциплінарний аналіз економічних, соціальних та правових аспектів діяльності підприємства з метою ідентифікації ризиків і загроз економічній безпеці. Визначати та оцінювати ризики соціально-економічних явищ і процесів, що впливають на безпеку підприємства в контексті різних професійних сфер. Прогнозувати можливі соціально-економічні наслідки для підприємства на основі виявлених тенденцій і ризиків у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Інтегрувати результати міждисциплінарного аналізу у стратегії економічної безпеки підприємства, враховуючи соціальні, економічні та екологічні фактори. Розробляти комплексні рішення для мінімізації ризиків та негативних соціально-економічних наслідків в різних професійних сферах діяльності підприємства. Оцінювати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на соціально-економічну стабільність підприємства та пропонувати заходи для підвищення його стійкості.
ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність	Ідентифікувати та аналізувати нормативні та правові акти, що регулюють економічну безпеку підприємства в різних сферах професійної діяльності. Застосовувати чинне законодавство у сфері економічної безпеки для забезпечення правомірної діяльності підприємства та мінімізації юридичних ризиків. Інтерпретувати правові норми в контексті забезпечення економічної безпеки, враховуючи особливості галузевих регулювань. Впроваджувати системи внутрішнього контролю для дотримання вимог нормативних та правових актів, пов'язаних з економічною діяльністю підприємства. Аналізувати зміни в законодавстві та оперативно коригувати економічні стратегії підприємства відповідно до нових правових вимог. Розробляти заходи щодо захисту економічних інтересів підприємства на основі правових норм та регламентів, спрямованих на забезпечення його стабільності та безпеки.
ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.	Аналізувати економічні показники підприємства та зовнішнє середовище з метою виявлення ризиків та можливостей для прийняття обґрунтованих господарських рішень в умовах невизначеності. Застосовувати кількісні та якісні методи аналізу для прогнозування економічних наслідків рішень та оцінки їх впливу на ефективність діяльності підприємства. Розробляти моделі прийняття рішень в умовах невизначеності на основі системи економічних показників та сучасних економіко-математичних методів. Обґрунтовувати господарські рішення, враховуючи можливі ризики, невизначеність та зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства. Інтегрувати різні методи управління ризиками для підвищення стійкості та ефективності підприємства за умов невизначеності. Оцінювати вплив прийнятих рішень на економічну безпеку підприємства, використовуючи відповідні економічні показники та моделі.

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*

практичні методи: *робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анування, підготовка реферату/доповіді;*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для*

вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій.*

комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*

методи письмового контролю: *самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*

методи самоконтролю: *самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.*

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства.

Тема 2. Система економічної безпеки підприємства

Тема 3. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства.

Тема 4. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.

Тема 5. Діагностика економічної безпеки і ризиків підприємства

Тема 6. Антикризове управління в системі економічної безпеки підприємства.

Тема 7. Загрози економічній безпеці суб'єктів підприємництва.

Тема 8. Недобросовісна конкуренція та захист комерційної таємниці.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	денна форма (051ЕКОН бд 2023)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства.	14	2	2	10
Тема 2. Система економічної безпеки підприємства.	16	2	4	10
Тема 3. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства.	16	2	4	10
Тема 4. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.	17	2	4	11
Тема 5. Діагностика економічної безпеки і ризиків підприємства	18	2	4	12
Тема 6. Антикризове управління в системі економічної безпеки підприємства.	18	2	4	12
Тема 7. Загрози економічній безпеці суб'єктів підприємництва.	18	2	4	12
Тема 8. Недобросовісна конкуренція та захист комерційної таємниці.	18	2	4	12
Усього годин	135	16	30	89

8. Теми практичних занять

Назви тем	Кількість годин
	денна форма (051ЕКОН_бд_2023)
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства.	2
Тема 2. Система економічної безпеки підприємства.	4
Тема 3. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства.	4
Тема 4. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.	4
Тема 5. Діагностика економічної безпеки і ризиків підприємства	4
Тема 6. Антикризове управління в системі економічної безпеки підприємства.	4
Тема 7. Загрози економічній безпеці суб'єктів підприємництва.	4
Тема 8. Недобросовісна конкуренція та захист комерційної таємниці.	4
Разом	30

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма (051ЕКОН_бд_2023)
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства.	10
Тема 2. Система економічної безпеки підприємства.	10
Тема 3. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства.	10
Тема 4. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.	11
Тема 5. Діагностика економічної безпеки і ризиків підприємства	12
Тема 6. Антикризове управління в системі економічної безпеки підприємства.	12
Тема 7. Загрози економічній безпеці суб'єктів підприємництва.	12
Тема 8. Недобросовісна конкуренція та захист комерційної таємниці.	12
Разом	89

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Індивідуальна робота здобувача вищої освіти не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
	денна форма (051ЕКОН_бд_2023)
ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	– виконання практичних (інтерактивних) завдань; – розв'язування тестів; – підготовка доповіді/презентації; – виконання завдань самостійної роботи; – екзамен.
ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	– виконання практичних (інтерактивних) завдань; – розв'язування тестів; – підготовка доповіді/презентації; – виконання завдань самостійної роботи; – екзамен.
ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.	– виконання практичних (інтерактивних) завдань; – розв'язування тестів; – підготовка доповіді/презентації; – виконання завдань самостійної роботи;

	– екзамен.
--	------------

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов’язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
денна форма (051ЕКОН бд 2023)**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	розв’язування тестів	доповідь / презентація	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної безпеки підприємства.	3	2	8	3	-	8
Тема 2. Система економічної безпеки підприємства.	3	2		3	-	8
Тема 3. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства.	3	2		3	-	8
Тема 4. Фінансова складова економічної безпеки підприємства.	3	2		3	-	16
Тема 5. Діагностика економічної безпеки і ризиків підприємства	3	2	8	3	-	8
Тема 6. Антикризове управління в системі економічної безпеки підприємства.	3	2		3	-	8
Тема 7. Загрози економічній безпеці суб’єктів підприємництва.	3	2		3	-	8
Тема 8. Недобросовісна конкуренція та захист комерційної таємниці.	3	2		3	-	16
Екзамен	-	-		-	20	20
Разом	24	16	16	24	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних вправ – 3 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Студент демонструє глибокі, системні знання теоретичних засад економічної безпеки підприємства, вільно орієнтується у поняттях, категоріях, методах і нормативно-правових актах. При виконанні практичних вправ виявляє аналітичне та критичне мислення, високий рівень самостійності, уміння застосовувати теорію на практиці, пропонує обґрунтовані висновки і рекомендації. Студент володіє повним обсягом знань з теми та здатен системно застосовувати їх у розрахунках і висновках. Демонструє розуміння основ і тенденцій забезпечення економічної безпеки підприємства. Студент показує здатність застосовувати знання на практиці — аналізувати фінансові ризики, загрози, економічні індикатори. Високий рівень аналізу свідчить про глибоке розуміння сутності економічної безпеки підприємства. Студент виконав	3

	аналіз фінансових коефіцієнтів, рівня ризиків і запропонував заходи підвищення економічної безпеки підприємства.	
Середній	Студент засвоїв основні теоретичні положення дисципліни, вміє застосовувати знання на практиці, але допускає окремі неточності або помилки при виконанні завдань. Робота виконана переважно правильно, проте не завжди містить глибокий аналітичний рівень або чітку аргументацію висновків. Студент розуміє тему, проте не завжди повністю реалізує поставлені завдання або допускає пропуски у деталях. Студент вміє застосовувати теорію, але має труднощі з комплексним аналізом результатів. Висновки базуються на результатах розрахунків, але не містять глибокого аналізу причин і наслідків. Студент знайомий із законодавчою базою, але не завжди правильно її застосовує. Здобувач виконав розрахунок інтегрального показника економічної безпеки, але без детального аналізу його динаміки.	2
Низький	Студент демонструє поверхове або фрагментарне розуміння основних понять і категорій дисципліни. Практичні вправи виконані частково або з грубими помилками, аналіз відсутній, висновки не обґрунтовані. Робота не відповідає методичним вимогам, відсутня логіка викладу, не використано нормативно-правову базу, немає практичного застосування знань. Проявляється недостатня самостійність та відсутність аналітичного мислення. Студент не розуміє структури та сутності завдання, не володіє навчальним матеріалом. Здобувач вищої освіти не здатен застосувати теорію до розв'язання практичних завдань. Відсутність аналітичного підходу свідчить про нерозуміння причинно-наслідкових зв'язків у сфері економічної безпеки.	1
Незадовільний	Студент не засвоїв навчальний матеріал з дисципліни, не розуміє суті поставлених завдань та не здатен застосувати знання навіть на елементарному рівні. Практичні вправи не виконані або виконані неправильно, відсутні розрахунки, аналіз, теоретичні обґрунтування. Робота не відповідає мінімальним вимогам до академічного рівня, відсутні елементи самостійності, а також ознаки розуміння теми. Відсутнє знання основних понять дисципліни («економічна безпека», «ризики», «загрози», «фінансова стійкість» тощо), що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.	0

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів – 2 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей	Кількість балів
Високий	Здобувач вищої освіти надав понад 71-100% вірних відповідей	2
Достатній	Здобувач вищої освіти надав 51-70% вірних відповідей	1
Низький	Здобувач вищої освіти надав понад 50 % невірних відповідей	0

Шкала та критерії оцінювання підготовки доповіді / презентації* – 8 балів

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-8	Тема розкрита глибоко з повним розумінням ключових ідей. Матеріал є точним, актуальним і повністю відповідає темі, представлений детальний аналіз та виявлене критичне мислення. Презентація має чітку та логічну структуру з правильно побудованими вступом, основною частиною та висновками. Усі частини узгоджені та логічно пов'язані між собою. Візуальні матеріали підібрані якісно, підсилюють ключові тези. Текст оформлений професійно, без граматичних помилок, з гармонійним використанням візуальних елементів. Матеріал поданий чітко, впевнено та виразно. Доповідач активно взаємодіє з аудиторією, залучає її до обговорення, демонструє високий рівень підготовки та здатність спонтанно відповідати на питання.
4-6	Основні ідеї розкриті, проте неповно або поверхнево. Матеріал відповідає темі, але містить деякі неточності або недостатньо опрацьовані моменти. Елементи аналізу присутні, проте вони не мають достатньої глибини. Структура в цілому зрозуміла, включає вступ, основну частину та висновки, однак є незначні недоліки. Логічна послідовність викладу порушена в окремих місцях. Використано візуальні матеріали, але не всі повністю відповідають змісту.

	Текст оформлений на прийнятному рівні, хоча присутні незначні помилки. Подача матеріалу відносно чітка, проте бракує виразності. Взаємодія з аудиторією обмежена, підготовка задовільна, але відчувається нестача впевненості.
1-3	Основна ідея нечітка або зовсім не розкрита, матеріал не відповідає темі або містить значні неточності. Відсутність аналізу та глибокого розуміння предмету. Структура недоопрацьована, організація матеріалу слабка: вступ, основна частина і висновки не виділені, логіка викладу порушена або хаотична. Використання візуальних матеріалів мінімальне або не відповідає змісту, текст оформлений неякісно, містить численні помилки.
0	не розкрито зміст навчального матеріалу, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

*Протягом вивчення дисципліни передбачено виконання 2 доповіді / презентації

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи – 3 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка самостійної роботи здобувача	Кількість балів
Високий	Студент глибоко і всебічно опанував навчальний матеріал, демонструє системне розуміння концепцій економічної безпеки підприємства, вміє аргументовано застосовувати знання на практиці, здійснює самостійний аналіз та узагальнення інформації. Самостійна робота виконана науково обґрунтовано, логічно, грамотно, із творчим підходом. Здобувач демонструє високий рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатність аналізувати складні економічні категорії. Студент уміє практично застосовувати законодавство при розв'язанні економічних і безпекових завдань. Виявлено здатність до самостійного мислення, аналізу економічних ситуацій і прийняття рішень. Студент самостійно проаналізував стан економічної безпеки конкретного підприємства, навів реальні показники, обґрунтував рекомендації. Самостійна робота відповідає всім вимогам, має логічну, послідовну структуру, глибокий аналіз, чіткі висновки	3
Достатній	Студент засвоїв основний зміст навчального матеріалу, розуміє ключові теоретичні положення з дисципліни «Економічна безпека підприємства» і здатен застосовувати знання на практиці. Самостійна робота виконана в цілому правильно, але може містити незначні недоліки у глибині аналізу, структурі або аргументації. Виявлено розуміння суті основних понять: «економічна безпека», «ризик», «загрози», «фінансова стійкість», але без комплексного аналізу їх взаємозв'язків. Вміло пояснені базові аналітичні розрахунки показників економічної безпеки (наприклад, ліквідності, фінансової стійкості, ризику втрати капіталу). Самостійна робота в цілому відповідає вимогам, має логічну структуру, але є деякі незначні недоліки в аргументації або оформленні	2
Задовільний	Часткове або поверхнєве розуміння економічної безпеки підприємства. Основні поняття та терміни згадані, але не розкриті глибоко. Студент засвоїв матеріал частково, має фрагментарні знання основних понять і підходів до забезпечення економічної безпеки підприємства. Здобувач частково розуміє принципи забезпечення економічної безпеки підприємства, однак не може провести глибокий аналіз ситуації. Мінімальне використання принципів соціальної відповідальності при аналізі конкретних кейсів або ситуацій. Самостійна робота має логічну структуру, але є недоліки в аналізі, аргументації	1
Низький	Здобувач не демонструє умінь застосовувати знання для аналізу та оцінки економічної безпеки підприємства. Студент демонструє мінімальні знання теоретичних положень з економічної безпеки підприємства, не вміє робити аналітичні висновки чи застосовувати знання для оцінки стану економічної безпеки підприємства. Не розкрито зміст навчального матеріалу, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.	0

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне (2 питання)	0	Не розкрито зміст навчального матеріалу, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
	1-2 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	3-5 балів	Відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Здобувач показує відмінні знання з визначених результатів навчання по дисципліні.
Виконання практичного завдання (задача)	0	Не розкрито зміст навчального матеріалу, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
	1-5 балів	Задача розв'язана не до кінця, відсутні методичні основи розв'язку, є помилки у розрахунку
	5-10 балів	Задача виконана правильно та за усіма показниками, послідовність розрахунку описана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів, показує здатність студента використовувати професійні компетентності при розв'язанні практичних завдань та показує відмінні знання з визначених результатів навчання по дисципліні
Всього	20 балів	

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є **екзамен**.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Ноутбук, під'єднаний до мережі Internet, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

- щодо термінів виконання та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись термінів – дат і часу аудиторного виконання видів робіт або дистанційного (на платформі LMS Moodle).

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на 25% нижче. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- щодо відвідування занять: відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у

неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu2025.pdf>.

- щодо оскарження результатів оцінювання: Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач вищої освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.

Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 1. Сутність та основні складові економічної безпеки держави.	Prometheus	Основи інформаційної безпеки	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KPI+IS101+2014_T1
	Prometheus	OSINT — розвідка з відкритих джерел та інформаційна безпека	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+OSINT101+2024_T3
	Prometheus	Економічна безпека підприємства. Аналітика та управління ризиками	https://www.education.ua/trainings/78285/
Тема 8. Недобросовісна конкуренція та захист комерційної таємниці.	Edera	Конкуренція на ринку та держдопомога	https://ed-era.com/projects/eu-agreement/b6
	Edera	Європейський механізм захисту прав людини	https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5150

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Васильців Т. Г. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: підручник. Чернівці: Технодрук, 2020. 458 с.
2. Глущенко С. В., Івахненко С. В. Антикризове управління на підприємстві: фінансово-організаційні аспекти. Конспект лекцій: навч. посіб. Київ: НаУКМА, 2020. 92 с.
3. Економічна безпека підприємництва в Україні : монографія / Г.В. Ситник, Г.В. Блакита, Н.М. Гуляєва та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 284 с.
4. Зубко Т.Л. Економічна безпека підприємства: виклики XXI сторіччя: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 420 с.
5. Іванова Н.С. Економічна безпека. Навч. посібник. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 139 с.
6. Карачина Н. П., Вітюк А. В. Економічна безпека: електрон. навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2023. 112 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Karachina_2023_112.pdf
7. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством: навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 396 с.
8. Кузенко Т.Б., Сабліна Н. В. Фінансова безпека підприємства. Навчальний посібник. Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2020. 123 с
9. Марченко О.С. Економічна безпека підприємства. Навч. посіб. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків. Право. 2022. 246 с.
10. Утенкова К. О. Концептуальні засади обліково-аналітичного забезпечення управління механізмом економічної безпеки аграрного сектора. Агросвіт. 2020. № 16. С. 32– 41. DOI: 10.32702/2306&6792.2020.16.32.

11. Утенкова К.О. Теоретичні засади формування методики експертної оцінки впливу окремих чинників на стан економічної безпеки аграрних підприємств. Економіка та держава. 2020. № 4. С. 133–140.

12. Франчук В.І. Теорія безпеки соціальних систем: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів; Одеса: Фенікс, 2020. 224 с.

13. Шашина М. В. Основи економічної безпеки підприємства: навч. посібник. Київ: КПП, 2023. XX с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/59d67094-675d-4e61-b83e6ff98185ab7f/content>

Допоміжні

1. Areas Valentyna ARANCHIY, Oleksii ZORIA, Ilona YASNOLOB, Svitlana ZORYA, Oleg GORB, Inna MYKOLENKO, Olha DYVNYCH, Valentyna CHUMAK, Liudmyla BRAZHNYK. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural. Journal of Environmental Management and Tourism. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330. Doi:10.14505/jemt.v12.2(50).02. Indexed in SCOPUS <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728>

2. Ilona YASNOLOB, Nataliia DEMIANENKO, Oleksandr GALYCH, Oleg GORB, Olena YEHOVA, Roman LIPSKYI, Tetyana BOROVIK, Inna MYKOLENKO, Nataliia PROTSIUK Tourism of Ukraine as a Type of Business before and during the War file: Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XIV, Spring), 2(66): 417 - 424. (2023). (Scopus) TDOI:10.14505/jemt.v14.2(66).11//C:/Users/1/Downloads/1680094320858055.pdf

3. Makarenko P.M. Competitive potential branding model of subjects of Agro-food economy sector Ukraine / P.M. Makarenko, V.I. Pilyavsky, I.Hr. Mykolenko, O.O. Varchenko, A.V. Ipatov //Review of Economics and Finance, 2023 Vol 21 № 1 p 221-235 (Scopus) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210158990&origin=recordPag>

4. Миколенко І.Г. Інноваційно-інвестиційна спрямованість сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 1. С. 31-35.

5. Миколенко І.Г. Особливості систематизації умов забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 369 – 374.

6. Миколенко І.Г., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І., Кузьменко О.К. Стратегії розвитку агропродовольчого комплексу в контексті економічної та енергетичної безпеки, 2021. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).3-8](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).3-8) http://www.venu-journal.org/download/2021/1/VENU_1-2021.pdf

7. Миколенко І.Г., Стилик А.Г., Рожко Л.Ю. Роль стратегії в забезпеченні економічної безпеки сільськогосподарського підприємства. «Актуальні проблеми інноваційної економіки» № 2 / 2021 *Всеукраїнський науковий журнал*. С. 43-49. http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/apie_2021_r02_a08.pdf

8. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.

9. Міненко С.І., Миколенко І.Г. Організаційні засади формування стратегій підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 38-45. <file:///C:/Users/User/Downloads/7.2-38-45.pdf>

10. Актуальні виклики та загрози економічній безпеці України в умовах воєнного стану. Експертно-аналітична доповідь. Національний інститут соціальних досліджень. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-05/executive1.pdf>

11. Ангелко І.В. Тінюва діяльність у господарській системі України: монографія. Дрогобич: Посвіт, 2020. 232 с.

12. Барановська Т. І. Вплив інноваційної діяльності на економічну безпеку підприємства. Наукові праці ЧНУ ім. Петра Могили. Серія: Економіка. 2022. №11. С. 43–50.

13. Бенько М. М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : підруч. Київ :В-во Ліра-К, 2021. 560 с

14. Бутнік Сіверський О.Б., Петренко О.П. Тінізація економіки та інтелектуальної економіки як загроза національній безпеці країни та їх детінізація: монографія. [за наук. редакцією д.е.н., проф. Бутнік Сіверського О.Б.] 2020. 108 с.

15. Варналій З.С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання України, 2020. 423 с.

16. Герасименко Ю.С. Економічна безпека діяльності підприємства: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 212 с.
17. Гобела В. В. та ін. Управління кризовими ситуаціями: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.
18. Данілова Е. (2020). Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства. МОНОГРАФІЯ. <https://doi.org/10.36074/danilova.kontseptsiiia-2020>
19. Дячков Д.В., Потапюк І.П., Капран І.В. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. № 24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/173>
20. Економічна безпека підприємства [Текст] : навч. посіб. / [М. М. Караїм та ін.] ; за заг. ред. А.М. Штангрета ; [Укр. акад. друкарства]. Львів : Українська академія друкарства, 2021. 476 с.
21. Економічна безпека суб'єктів підприємництва [Текст] : підручник / [З. С. Варналій та ін.] ; за ред. З. С. Варналія ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Чернівці : Технодрук, 2020. 457 с.
22. Економічна безпека підприємства [Текст] : навч. посіб. / [Г. В. Блакита та ін.] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Каф. економіки та фінансів підприємства. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 303 с.
23. Загородня А.С. Сутність та еволюція поняття «економічна безпека підприємства». Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 3. С. 16–22. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-2>
24. Зайченко К.С., Діма Н.І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. Ефективна економіка. 2021. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/92.pdf
25. Зіненко К., Кобелєва Т. Економічна безпека підприємства: методологічна сутність та складові формування. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"(економічні науки). 2022. №. 4. С. 9-16.
26. Зубок М.І., Рубцов В.С., Яременко С.М., Гусаров В.Г., Чернов. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. Київ : 2020. 226 с.
27. Іванюта Т., Заїчковський А. Економічна безпека підприємств: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2020. 256 с.
28. Інформаційне та обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: навч. посіб. / О.М. Левченко, Н.С. Шалімова, Т.І. Грінка, О.В. Сторожук, Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 190 с.
29. Карачина Н. П., Вітюк А. В. Економічна безпека: електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання. Вінниця: ВНТУ, 2023. 112 с.
30. Карачина Н.П. Економічна безпека: електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Н. П. Карачина, А. В. Вітюк. – Вінниця : ВНТУ, 2023. – 112 с. – Режим доступу: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Karachina_2023_112.pdf?utm_source=chatgpt.com
31. Козловський С. В. Економічна безпека: основи теорії та практики. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2022. 180 с.
32. Лойко В.В., Руденко В.С., Золотоверха А.В. Аналітичні аспекти впливу пандемії на розвиток бізнесу в Україні на засадах соціальної безпеки. Стратегії сталого розвитку територій в умовах посткризового відновлення [текст]: [монографія] / під заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В.В., д.ю.н., проф. Устименка В.А. К.: Інтерсервіс, 2021. С. 249–267.
33. Мазаракі А., Мельник Т. Економічна безпека України умовах російської агресії. Scientia fructuosa. 2022. №145 (5). С. 4-28. [https://doi.org/10.31617/1.2022\(145\)01](https://doi.org/10.31617/1.2022(145)01).
34. Марченко О.С. Економічна безпека підприємства. Навч. посіб. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків. Право. 2022. 246 с.
35. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів : «Растр-7», 2020. 384 с.
36. Молдован О.О. Фіскальна безпека держави: концептуальні засади нового напрямку досліджень у рамках екосистейт. Стратегічна панорама. 2020. №1-2. С. 86-96. URL: <https://nisspanorama.com/index.php/journal/article/download/110/110>

37. Панченко О. А., Гнатенко В. С., Малєєва А. М. Інформаційна безпека як складова економічної безпеки держави. Проблеми модернізації України: зб. наук. пр. Вип. 10. Матеріали конференції «Розвиток української держави в умовах активізації євро інтеграційних процесів» (Київ, МАУП, 19 березня 2020 р.). К., МАУП. 2020. С. 20 – 23.
38. Петреман Т. В., Дубич К. В. Економічна безпека України: державне управління. Інвестиції: практика та досвід. 2021. №. 19. С. 80-86.
39. Потапюк, І., Мазіленко, С., & Прусова, М. Фінансово-економічна безпека як основа безпеки підприємства. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. №2 (02). 156-160. <https://doi.org/10.32782/dees.2-26>
40. Рогоза М. Є., Перебийніс В. І., Кузьменко О. К., Миколенко І. Г. Стратегії розвитку агропродовольчого комплексу в контексті економічної та енергетичної безпеки. / Вісник економічної науки України. 2021. № 1 (40). С. 3-8. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).3-8](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).3-8).
41. Рогоза М. Є., Перебийніс В.І., Кузьменко О. К., Карнаухова Г. В., Управління економічною безпекою: аналітико-інформаційний аспект діагностики та прийняття рішень/ М. Є. Рогоза ,В.І. Перебийніс, О. К. Кузьменко, Г. В. Карнаухова // Економічний вісник Донбасу.-Київ, 2021/№ 2(64).С. 69-77.- DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-2\(64\)-69-77](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-2(64)-69-77); режим доступу: [http://www.evd-journal.org/download/2021/2\(64\)/07-Ragoza.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2021/2(64)/07-Ragoza.pdf);
42. Рогоза М.Є. Кузьменко О.К., Кропивка О.Г., Інформаційна безпека підприємства: сутність, технологія забезпечення, методи оцінки та моделі / Соціально-економічний розвиток України: моделі, механізми, стратегії: монографія/ М.Є. Рогоза, В.І. Перебийніс, К.Ю. Вергал, О.К. Кузьменко, Ж.А. Кононенко, Г.В. Карнаухова, Г.А. Рыжкова, В.М. Чубай та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. М.Є. Рогози. Полтава, ПУЕТ, 2021. С. 125-146; <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11429>.
43. Тінізація економіки та інтелектуальної економіки як загроза національній безпеці країни та їх детінізація: монографія / О. Б. БутнікСіверський, О. П. Петренко / за наук. редакцією д.е.н., проф. БутнікСіверського О. Б. 2020. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба зайнятості України [електронний ресурс]. URL: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
2. Головне управління статистики у Полтавській області [електронний ресурс] URL: <http://www.poltava.gov.ua>
3. Журнал «Ринок праці та зайнятість населення» [електронний ресурс]. URL: <http://ipk-dszu.kiev.ua/journal>
4. Газета по-українськи [електронний ресурс]. URL: <http://gazeta.ua/newspaper>
5. Труд [електронний ресурс]. URL: <http://www.trud.com.ua/>
6. Українська газета Плюс [електронний ресурс]. URL: <http://ukrgazeta.plus.org.ua>
7. Персонал Плюс [електронний ресурс]. URL: <http://www.personal-plus.net>.